

زنان روستایی و توسعه

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

زنان روستایی بعنوان نیمی از جمعیت ساکن در روستاها، نقش بارزی در فعالیت های اقتصادی و اجتماعی ایفا می کنند و رسیدن به توسعه پایدار روستایی، توجه بیشتر به زنان را که دوشادوش و همپای مردان در فعالیت ها مشارکت دارند، را طلب می کند. مطالعات انجام شده در زمینه زنان روستایی حاکی از آن است که زنان کشاورز با داشتن تجربه و دانش بومی در زمینه تولید محصولات غذایی نقش مهمی در کشاورزی بعهده دارند و این موضوع در حال حاضر بوضوح قابل مشاهده است. براساس مطالعات انجام شده زنان روستایی تولید ۵۰ تا ۶۰ درصد غذایی جهان را بعهده دارند و میانگین مشارکت زنان روستایی ایران در این بخش حدود ۴۰ درصد برآورد شده است. ویژه گی خانوادگی، حضور در کلاس های آموزشی ویژه زنان، میزان درآمد خانواده و ... عواملی هستند که در میزان مشارکت زنان در کشورمان موثر است. در واقع می توان گفت بین عواملی چون سن، درآمد، شغل خانواده رابطه مستقیمی برقرار است. همچنین از دیگر عواملی که در زمینه مشارکت زنان در فعالیت های کشاورزی موثر واقع می شود، حمایت سازمان های دولتی و سازماندهی فعالیت های آنان است.

با توجه به قابلیت های مختلف زنان روستایی و نقش های مؤثری که می توانند در توسعه روستایی ایفا نمایند، عواملی چون بالا بردن سطح مهارت های تولیدی زنان، چگونگی استفاده بهینه از منابع تولید، آموزش های تخصصی به منظور بهبود بهره وری، روش های مبارزه با آفات و بیماری ها و همچنین روش های علمی مراحل کاشت، داشت و برداشت محصولات کشاورزی که علاوه بر تحقق اهداف توسعه کشاورزی، موجب بهبود وضعیت اقتصادی و افزایش ارزش افزوده زنان روستایی خواهد شد می تواند بعنوان پیشنهادات کاربردی در جهت ساماندهی فعالیت های زنان مؤثر واقع شود.

پرنندگان: بیشترین خسارت پرنندگان در فصل پاییز و زمستان با تغذیه از برگ بوته های جوان کلزا از مرحله دوبرگی تا ساقه دهی رخ می دهد. البته در مرحله زایشی کلزا، گنجشک ها به صورت گروهي از خورجین های تازه تشکیل شده تغذیه می کنند. مزارع دیر کاشت کلزا بیشتر در معرض خطر حمله پرنندگان قرار دارند. چکاوک آسمانی در استان های مازندران، گلستان و چکاوک کاکلی در مزارع کلزای گلستان، مازندران از مرحله دوبرگی تا پیش از مرحله ساقه دهی کلزا خسارت می زنند. در اواخر فصل پاییز، دسته های پرنده مهاجر زنگوله بال از خانواده هویرگان در مازندران، به ویژه مزارع ساحلی شهرستان گلوگاه، به مزارع کلزا هجوم می آورند.

... ادامه مطلب در صفحه ۴

زراعت کلزا (۳)

در مازندران

حسن براری
عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی مازندران

کرم های برگ خوار کلزا (لارو شب پره ها): گاهی اوقات لارو شب پره ها به مزارع کلزا حمله کرده و با خوردن برگ ها و ساقه های نوریته موجب خسارت می گردند هنگام کاشت کلزا، علف های هرز حاشیه مزارع به عنوان محل تخم ریزی و فعالیت لاروهای سنبل اولیه این آفت، حذف شوند. اغلب لاروهای سنبل اولیه این آفت که جثه کوچکی دارند با حشره کش های مختلف مانند آوانت به میزان ۲۵۰ میلی لیتر در هکتار قابل کنترلند، اما در سنبل بالاتر لاروی به سستی کنترل خواهند شد. حشره کش ماترین (روی اگر) یک لیتر در هکتار تمامی سنبل لاروی (ریز و درشت) این آفت را کنترل می کند.

سوسک های گرده خوار: حساس ترین مرحله رشدی گیاه نسبت به این آفت مرحله سبزی تا زردی غنچه هاست. رعایت تاریخ کاشت و عدم تأخیر در کشت کلزا سبب می شود که کلزا در اواخر زمستان و پیش از ظهور پیک پرواز آفت، مرحله غنچه دهی را طی کند و کمتر خسارت ببیند. در صورت نیاز به کنترل شیمیایی، حشره کش تیاکلوراید (بیسکایا ۲۴٪ OD) به میزان ۲۵۰ سی سی در هکتار و یا کونفیدور یک لیتر در هکتار توصیه می شود.

شب پره بید کلم: لاروهای سن یک بید کلم بافت برگ کلزا را سوراخ کرده و از پارانشیم تغذیه می کنند، اما پس از دو سه روز، از سطح خارجی برگ ها تغذیه می کنند. اگر حمله آفت به بوته های جوان شدید باشد، گیاه به کلی نابود می شود. برخی سال ها اغلب در مرحله خورجین دهی کلزا در بعضی مناطق مانند لرستان و گلستان تراکم آفت زیاد می شود و حتی به خورجین های کلزا خسارت می زنند.

مدیریت شب پره بید کلم: برای کنترل این آفت می توان از فرآورده های تجاری باکتری بی تی استفاده کرد. برای کنترل بید کلم حشره کش های اتابرون به میزان ۷۵۰ میلی لیتر در هکتار، آوانت به میزان ۲۵۰ میلی لیتر در هکتار، کنسالت به میزان ۱۰۰۰ میلی لیتر در هکتار، کلپیریفوس ای سی ۱۰ درصد به میزان ۲۰۰۰ میلی لیتر در هکتار، توصیه شده است. افزون بر این، حشره کش روی اگر (ماترین) به میزان یک لیتر در هکتار یا به میزان ۱/۵ تا ۲ لیتر در هزار لیتر آب بید کلم را به خوبی کنترل می کند.

شب پره بید کلم

سرخرطومی ساقه خوار

در بخش قبلی در شماره های قبل (پاییز) در خصوص تغذیه و مبارزه با علف های هرز مزارع کلزا مطالبی بیان گردید و اکنون در این بخش با آفات مهم در مزارع کلزا آشنا خواهید شد.

مبارزه با آفات

راب ها (لیسک ها): در فصل پاییز، زمانی که کلزا در مرحله اولیه رشد خود می باشد، ایجاد خسارت می نماید برای کنترل لیسک ها طعمه مسموم متالانجی یا متالدهید به میزان ۲۰ تا ۲۵ کیلوگرم در هکتار، فربکول (فسفات آهن) ۲ تا ۵ گرم در متر مربع توصیه می گردد.

کک های گیاهی: در فصل پاییز زمانی که کلزا در مرحله کوتیلدونی گیاهچه ای است، کک گیاهی موجب خسارت می گردند. خسارت ناشی از تغذیه آنها اغلب در هفته های اول رویش گیاه اهمیت بیشتری دارد.

کک ها گیاهی

کلزا از مرحله کوتیلدونی تا چهاربرگی به خسارت حساس است. اگر مقدار خوردگی سطح برگ گیاهچه ها بیش از ۲۵-۳۰ درصد باشد، زمان مناسب کنترل شیمیایی است. کاشت به موقع و رعایت عمق مناسب کاشت سبب تسریع در جوانه زنی بذرها و استقرار بوته ها می شود و خسارت احتمالی کک ها را کاهش می دهد. بهترین روش مبارزه شیمیایی با کک ها، کاشت بذرها ضد عفونی شده کلزا (بنور پوشش دار) با حشره کش تیماکتاسم (کروزر) به میزان ۱۰ میلی لیتر در هر کیلوگرم بذر و یا ایمیداکلوپراید (گاجو) به مقدار ۱۴ گرم در هر کیلوگرم بذر می باشد. سمپاشی مناطق آلوده مزرعه با حشره کش آلفاسیپرمترین (آلفامین) به میزان ۳۰۰ گرم در هکتار و یا ایمیداکلوپراید (کونفیدور) یک لیتر در هکتار توصیه می شود.

سرخرطومی های ساقه خوار کلزا:

لاروهای این آفت با تغذیه در داخل طوقه، دم برگ و ساقه کلزا موجب خسارت می گردند. بهترین زمان مبارزه در بیشتر مناطق عموماً در آذرماه یعنی همزمان با تخم ریزی آفت و وجود لاروهای ریز در بافت گیاه می باشد. حشره کش کلپیریفوس ای سی ۴۰/۸ درصد به میزان ۲ لیتر و همچنین ایمیداکلوپراید ای سی ۳۵ درصد به مقدار یک لیتر در هکتار روی سرخرطومی های ساقه خوار کلزا کارایی موثر دارند.

- ۴ - استفاده از کود دامی کاملاً پوسیده و عاری از بذور علف‌های هرز.
- ۵ - کنترل علف‌های هرز در آبراه‌ها و کناره‌های جاده و ...
- ۶ - جلوگیری از ورود دام‌هایی که از مزارع آلوده به علف هرز تغذیه کردند به مزارع دیگر.
- ۷ - جلوگیری از ورود ادوات و ماشین آلات از مزارع آلوده.

کنترل زراعی:

مهم‌ترین اقدامات زراعی شامل:

- ۱ - رعایت تناوب زراعی و خودداری از کشت یک نوع محصول بصورت مداوم.
- ۲ - آیش گذاشتن زمین در هر جا که مقدور باشد و کنترل علف‌های هرز در زمان آیش.
- ۳ - شخم مناسب و به موقع.
- ۴ - استفاده از روش ماکار
- ۵ - عمق کاشت مناسب بذر
- ۶ - رعایت تراکم کشت.
- ۷ - رعایت تاریخ مناسب کاشت.
- ۸ - استفاده از بذور گواهی شده و ارقام مناسب
- ۹ - داشتن گیاهی سالم و قوی که رقابت بالایی با علف هرز ایجاد کند و در رقابت بر علف هرز غالب گردد.

کنترل شیمیایی:

هر گیاه زراعی در یک مرحله خاص از دوره رویش خود به علف‌کش متحمل است و از سوی دیگر علف هرز نیز در دوره‌ای از رویش خود به آن حساس می‌باشد. اگر زمان توصیه شده رعایت نشود، کاربرد علف‌کش یا موجب خسارت به محصول می‌شود و یا کارایی لازم در کنترل علف‌های هرز را نخواهد داشت. خوشبختانه زمان کاربرد بیشتر علف‌کش‌های گندم، مرحله پنجه‌زنی گندم می‌باشد که در این حالت با کاربرد آنها علف‌های هرز پیش از رقابت جدی با گیاه زراعی کنترل می‌گردند.

برای دریافت پاسخ مناسب از مصرف علف‌کش‌ها، انتخاب نوع علف‌کش متناسب با نوع علف‌های هرز هر مزرعه، رعایت زمان دقیق مبارزه و میزان صحیح و نحوه مصرف علف‌کش‌ها از اهمیت به سزایی برخوردار است. عدم توجه به آن موجب عدم حصول نتیجه مطلوب از سمپاشی می‌گردد که این مسئله علاوه بر افزایش هزینه، آلودگی محیط زیست را نیز در بر دارد. علاوه بر این عدم مصرف میزان صحیح علف‌کش ممکن است باعث ایجاد مقاومت در علف‌های هرز شود.

به طور کلی چون در فصل مبارزه با علف‌های هرز زراعت گندم معمولاً هوا خنک است و در اوایل صبح شبنم بر روی علف‌های هرز گندم وجود دارد، بنابراین می‌بایستی تا بخار شدن شبنم از انجام سمپاشی خودداری شود، در غیر این صورت قطرات سم توسط شبنم به روی زمین خواهد ریخت و اصولاً به علت خنکی هوا در ساعات اولیه روز اثر علف‌کش نیز تقلیل خواهد یافت.

همچنین به کارگیری ادوات مناسب در سمپاشی، کالیبراسیون سمپاش، حجم و کیفیت مناسب آب، محلول‌یابی در شرایط جوی مناسب گندمی، سمپاشی همگن و یکنواخت، در کارایی علف‌کش‌ها بسیار مؤثرند.

علف‌کش‌های مورد استفاده در مزارع گندم به ۳ گروه باریک برگ‌کش، پهن‌برگ‌کش و علف‌کش‌های دو منظوره تقسیم می‌شوند. که بسته به نوع علف‌های هرز غالب باید علف‌کش مناسب انتخاب گردد. نکته مهم اینکه جهت جلوگیری از بروز مقاومت در علف‌های هرز، از یک علف‌کش بصورت مداوم استفاده نگردد و تناوب در مصرف علف‌کش‌ها نیز رعایت گردد.

مرتضی نورعلیزاده / حسنعلی فلاهی

اعضای هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی مازندران

مدیریت کنترل علف‌های هرز گندم:

علف‌های هرز همواره به عنوان یک مهمان ناخوانده در مزارع حضور می‌یابند. تحت شرایط معمولی، علف‌های هرز بذور فراوانی تولید می‌کنند که این بذور دارای خواب بوده و مدت زمان زیادی قوه نامیه خود را حفظ می‌کنند بنابراین، بذور علف‌های هرز همیشه در مزارع کشاورزی حضور دارند و بخشی از بانک بذر که مکتایسم ذخیره بذر در تمام بوم نظام‌هاست می‌باشند. دلیل دیگر حضور علف‌های هرز به پراکنش آنها مربوط می‌شود. بذرها خواه به طور مستقیم از گیاهانی که در مزرعه حضور دارند و خواه به طور غیر مستقیم توسط باد، آب، تجهیزات آلوده کشاورزی و غیره در خاک ذخیره می‌شوند و می‌توانند با مساعد شدن شرایط شروع به جوانه‌زنی و رشد نمایند.

یکی از عوامل عمده در کاهش تولید محصول گندم حضور علف‌های هرز در مزارع و عدم کنترل به موقع آنها می‌باشد. براساس مطالعات انجام شده میانگین خسارت علف‌های هرز مزارع گندم کشور ۲۳ درصد می‌باشد.

در بین علف‌های هرز پهن‌برگ مزارع گندم استان مازندران گونه‌های خردل وحشی، شلمبیک، کنگر وحشی، کنگر برگ ابلقی، شیرتیغی، بی‌تی‌راخ، هفت بند، خلر، پنیرک و گندمک مهم‌ترین علف‌های هرز پهن‌برگ گندم استان مازندران محسوب می‌شوند.

در بین علف‌های هرز باریک برگ مزارع گندم استان مازندران نیز گونه‌های یولاف وحشی زمستانه، گونه‌های مختلف چچم، خونی‌واش، و دم روباهی باریک مهم‌ترین علف‌های هرز باریک برگ مزارع گندم محسوب می‌شوند.

کنترل علف‌های هرز باریک برگ بدلیل تشابهات مورفولوژیکی و فیزیولوژیکی با دشواری‌های خاصی روبرو است و به مدیریت ویژه‌ای نیاز دارد. علف‌های هرز باریک برگ در مقایسه با گندم بدلیل برتری‌های اکوفیزیولوژیکی رقیب قویتری محسوب می‌شوند.

مدیریت تلفیقی علف‌های هرز گندم

هدف از مدیریت علف‌های هرز ریشه‌کنی آنها نیست، زیرا علف‌های هرز به صورت گیاهان خودرو بخشی از پوشش طبیعی را تشکیل می‌دهند که در تعامل با سایر موجودات بوده و برای حفظ شرایط اکولوژیکی مناسب، بسیار سودمند هستند. برای مدیریت علف‌های هرز، روش‌های گوناگونی وجود دارد که استفاده از هر یک از آنها بستگی به گونه علف هرز، شرایط آب و هوایی، نوع خاک، کشت‌های متداول در منطقه، امکانات و شرایط اجتماعی و اقتصادی دارد. اما سود بردن تنها از یک روش در دراز مدت کارایی مناسبی را به دنبال نخواهد داشت. زیرا با کاربرد یک روش گروهی از علف‌های هرز از بین می‌روند ولی پس از چند سال گروه دیگری که با این روش کنترل نمی‌شوند مشکل ساز می‌شوند.

در مزارع گندم وجین و کنترل مکانیکی علف‌های هرز مشکل بوده و متداول نیست بنابراین مدیریت زراعی نقش زیادی در کنترل علف‌های هرز دارد. برای مدیریت تلفیقی علف‌های هرز گندم، بازدید و آماربرداری دوره‌ای از علف‌های هرز مزرعه، پیش‌بینی جمعیت علف‌های هرز در سال آینده زراعی، رعایت بهداشت زراعی و پیشگیری از ورود علف‌های هرز به مزرعه، اقدامات زراعی برای تقویت قدرت رقابت

محصول در برابر علف‌های هرز و کاربرد علف‌کش‌ها برای کاهش جمعیت علف‌های هرز از جمله مهم‌ترین اعمال برای مدیریت تلفیقی علف‌های هرز مزارع گندم محسوب می‌شوند.

پیشگیری و رعایت بهداشت زراعی:

پیشگیری نخستین گام مدیریت علف‌های هرز در محصولات گوناگون و به خصوص گندم است که هزینه‌های کنترل را کاهش داده و باعث کاهش جمعیت علف‌های هرز می‌شود. برای پیشگیری از افزایش آلودگی و پیدایش گونه‌های جدید، باید تمام اقدامات برای جلوگیری از افزایش جمعیت بذر در خاک و یا اندام‌های رویشی علف هرز صورت پذیرد. منظور از جلوگیری کردن این است که مانع آلودگی یک گونه مشخص علف هرز در یک منطقه شد.

بنابراین به کلیه اقداماتی که باید انجام گیرد تا علف هرز وارد یک منطقه نشود جلوگیری کردن گویند. جهت جلوگیری کردن بایستی به شناخت گونه‌های علف‌های هرز، چرخه زندگی و نحوه پراکنش آنها توجه ویژه‌ای شود. پیشگیری از ورود علف‌های هرز (خصوصاً علف‌های هرز جدید) به کشتزارها یک استراتژی مهم در کاهش انبوهی و زیان آنها می‌باشد.

علف‌های هرز پهن برگ

علف‌های هرز باریک برگ

مهم‌ترین اقدامات در پیشگیری عبارتند از:

- ۱ - دیدبانی و آماربرداری دوره‌ای از علف‌های هرز.
- ۲ - استفاده از بذور سالم و بوجاری شده و عدم کاشت بذور محصولی که مخلوط به علف هرز باشد.
- ۳ - جلوگیری از به بذر نشستن علف‌های هرز در اطراف مزرعه.

در مرکبات خصوصاً لیموترش مدت مرحله لاروی طولانی‌تر است بدین معنی که لارو در داخل میوه رسیده لیموترش به ۲۶-۱۴ روز برای تکامل مرحله لاروی نیاز دارد اما این مرحله در میوه هلو سبز (نارس) ۱۵-۱۰ روز می‌باشد. مگس‌های بالغ در آب و هوای گرم به تعداد زیاد و در آب و هوای سرد تر به صورت پراکنده از شقیره خارج می‌شوند آنها می‌توانند در فواصل کوتاه پرواز کنند اما در شرایط وجود باد تا یک مایل (۱۶۰۰ متر) پرواز می‌کنند.

جفت‌گیری ممکن است در تمام ساعات روز انجام شود. مگس‌های بالغی که به تازگی از شقیره خارج می‌شوند از نظر جنسی کامل نیستند. مگس‌های نر اغلب ۴ روز بعد از خروج از شقیره فعالیت جنسی نشان می‌دهند و جفت‌گیری ۵ روز بعد از ظهورشان مشاهده شده است. اکثر مگس‌های ماده ۸-۶ روز پس از ظهور آماده جفت‌گیری هستند هر دو جنس نر و ماده در تمام طول روز فعالیت جنسی دارند.

مگس‌های ماده وقتی دمای هوا کمتر از ۱۶ درجه سانتیگراد است تخم‌ریزی انجام نمی‌دهند مگر اینکه برای چند ساعت در معرض نور خورشید قرار داشته باشد. مگس ماده می‌تواند وقتی دمای هوا خیلی گرم است ۵-۴ روز بعد از خروج از شقیره تخم‌ریزی نماید، اما وقتی دمای هوا بین ۲۲-۲۰ درجه باشد تخم‌ریزی تا ۱۰ روز به تعویق می‌افتد. رشد و تکامل تخم، لارو و شقیره در دمای ۱۰ درجه متوقف می‌شود. اما شقیره این آفت می‌تواند شرایط نامساعد مثل کمبود آب و مواد غذایی و دمای بسیار بالا را تحمل نماید.

خسارت آفت:

علائم خسارت این آفت بصورت تغییر رنگ در محل تخم‌ریزی مگس در روی میوه می‌باشد. بطوری که میوه‌ها در اثر تغذیه لاروها پوسیده شده و در نهایت سبب ریزش شدید میوه می‌گردد.

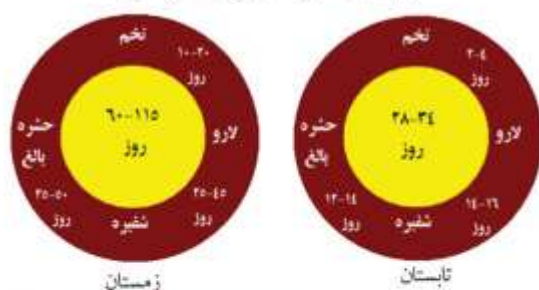

چرخه زندگی و رفتار مگس میوه مدیترانه‌ای

علی‌ابوالحسنی مدیر مهد کشاورزی شهرستان رامسر

بهار حشره بالغ از داخل شقیره ای که داخل خاک زمستان‌گذرانی می‌کند خارج شده و شروع به فعالیت می‌نماید. اگر در این زمان کنترل صورت نگیرد جمعیت این آفت افزایش یافته و باعث بروز مشکلات در فصل‌های بعد می‌شود.

چرخه زندگی مگس میوه مدیترانه‌ای

آثار تخم‌ریزی بصورت تغییر رنگ بر روی میوه

رفتار مگس:

وقتی تخم‌ها تفریخ می‌شوند لاروها فوراً شروع به تغذیه می‌کنند. لاروها اغلب با همدیگر و در مجاورت هم تغذیه می‌کنند تا زمانی که رشد آنها کامل شود. سپس لاروها میوه را ترک کرده و در داخل خاک تبدیل به شقیره می‌شوند. زندگی لارو ممکن است وقتی میانگین دمای هوا ۲۶-۲۵ درجه سانتیگراد است تا ۱۰-۶ روز کوتاه‌تر شود. نوع و حالت رسیدگی میوه اغلب طول مرحله لاروی را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

لارو و شقیره

لارو در حال تغذیه

مگس در حال تخم‌ریزی

چرخه زندگی مگس میوه

شروع فعالیت مگس میوه بستگی به درجه حرارت دارد. این آفت معمولاً در اواخر بهار، تابستان، پاییز فعالیت می‌کند. در زمستان مگس میوه در مناطق سرد ممکن است غیر فعال شود. حشره بالغ در زمستان وقتی که درجه حرارت بیشتر از ۱۲ درجه سانتیگراد باشد شروع به فعالیت می‌نماید با افزایش دمای هوا در

۵- قطعه قطعه کردن گوشت نظیر فعالیت‌های آشپزی در خانه و رستورانها.

۶- کارکنان بهداشتی و درمانی که با خون، ترشحات بدن بیمار یا بافت‌های آلوده بیماران تماس دارند.

دوره کمون: بستگی به راه ورود ویروس دارد. پس از گزش کنه دوره کمون معمولاً یک تا سه روز است و حداکثر به ۹ روز می‌رسد و به دنبال تماس با بافت‌ها یا خون آلوده معمولاً پنج تا شش روز است و حداکثر زمان ثابت شده ۱۳ روز بوده است.

...ادامه مطلب در صفحه ۸

بیماری تب خوریزی دهنده کریمه کنگو

رحیم نعمتی کارشناس اداره کل دامپزشکی مازندران

مخزن و ناقل ویروس در طبیعت، اصولاً کنه‌ها هستند. گاو، گوسفند، بز، خرگوش، خرگوش صحرایی و جوجه تیغی و حتی جوندگان مثل موش نیز به عنوان مخزن شناخته می‌شوند. انواع پرندگان به جز شتر مرغ در برابر این بیماری مقاوم هستند ولی ناقل مکانیکی کنه آلوده کننده می‌باشند و باعث اپیدمی بیماری می‌گردد.

راههای انتقال بیماری در انسان:

- ۱- توسط گزش کنه‌هایی که دام‌های آلوده را گزیده‌اند و یا له کردن کنه‌های آلوده.
- ۲- از طریق تماس مستقیم با خون یا ترشحات بیمار و لاشه حیوان آلوده.
- ۳- شکار حیواناتی که مخزن ویروس این بیماری اند مانند خرگوش و گراز.
- ۴- هرگونه فعالیتی که سبب تماس با خون و سایر بافت‌های آلوده ی دام‌ها شود مانند پانسمان و رسیدگی به جراحات دام‌های آلوده، کمک به زایمان دام‌ها، شاخ بری، خونگیری، پشم چینی.

یک بیماری تب‌دار و خوریزی دهنده می‌باشد که از طریق گزش کنه آلوده یا تماس با خون یا ترشحات انسان و دام آلوده منتقل می‌شود. این بیماری مرگ و میر بالایی در انسان دارد که در دام بدون علائم (جز تب خفیف) و بدون مرگ و میر می‌باشد. عامل بیماری ویروس می‌باشد که اولین بار از خون افراد بیمار در مرحله بروز تب و همچنین از کنه هیالوما جدا شد.

این بیماری برای اولین بار در سال ۱۹۴۴ در کریمه اوکراین شرح داده شد و نام تب خوریزی دهنده برای آن اعلام گردید. در سال ۱۳۴۹ وجود بیماری در ایران ثابت شد. در سال ۱۳۹۶ این بیماری از طریق افغانستان و پاکستان وارد ایران شده و در بخش‌هایی از ایران شیوع پیدا کرده است. از آغاز سال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۷ خرداد، ۳۳ نفر به این بیماری مبتلا شده‌اند که در استان‌های کرمانشاه، هرمزگان، اصفهان، سیستان و بلوچستان، مازندران و سمنان (شاهرود) و خراسان رضوی بوده و سه نفر از آنها جان خود را از دست دادند.

... ادامه مطلب از صفحه ۲

"دستور العمل کشت گندم"

برای زراعت گندم تاکنون ۱۰ باریک برگ کش به ثبت رسیده است که از این تعداد علف کش های ایلوکسان، پوماسور، تاپیک، گراسپ و اکسیال بازدارنده ACCase و ۵ علف کش دیگر که دارای محل عمل متفاوت می باشند (علف کش های آونج و آوادکس بی دلیو بازدارنده سنتز چربی، علف کش های اریبتاکس تی ۹۵ جی، سافیکس و سافیکس بی دلیو دارای محل ناشناخته) به علت قدیمی بودن و عدم کارایی مناسب در حال حاضر مصرف نمی شوند. در صورت بروز مقاومت علف های هرز به باریک برگ کش های کاربردی گروه بازدارنده ACCase در مزارع گندم فقط می توان از علف کش های دو منظوره استفاده نمود ولی بهترین کار برای جلوگیری از پدیده مقاومت می توان به تناوب کشت گندم با سایر محصولات پاییزه از جمله کلزا (به منظور استفاده از باریک برگ کش های توصیه شده در کلزا) اشاره نمود. در خصوص کاربرد علف کش ها جهت کنترل علف های هرز پهن برگ هیچ محدودیتی برای مصرف آنها وجود ندارد.

نکات فنی کاربرد علف کش ها

کارایی علف کش ها، به ویژه علف کش های انتخابی گندم، به میزان زیادی بستگی به رعایت نکات فنی کاربرد آنها دارد. یک

* قبل از اقدام به سمپاشی باید از وضعیت جوی خصوصاً بارش باران، مسیر و سرعت باد اطلاع بدست آورد. زیرا بارش باران باعث شسته شدن سم از روی علف های هرز می شود و باد نیز باعث پاشش غیر یکنواخت، بادبردگی و هدر رفت علف کش و یا ایجاد خسارت در مزارع گندم همجوار می شود.

* بعد از هر سم پاشی داخل مخزن، شلنگ و نازل آن را با آب و مواد شوینده باید شست.

* در سمپاشی و ریختن سموم به داخل مخزن باید مسایل احتیاطی را رعایت نموده و از لباس مخصوص و دست کش، عینک، کلاه، ماسک و گفش سمپاشی (چکمه) استفاده نمود.

* قبل استفاده از سموم بر چسب و بروشور سموم مطالعه شود.

* هرگز در جهت مخالف مسیر باد نباید سمپاشی کرد. در هنگام سمپاشی نیز از خوردن، آشامیدن و استعمال دخانیات خودداری خودداری شود.

... ادامه مطلب از صفحه ۱

"توصیه های فنی زراعت کلزا"

مدیریت خسارت پرنندگان

کنترل پرنندگان و کاهش خسارت آنها در مزارع کلزا نسبت به بقیه افات مشکل تر است، زیرا پرنندگان هوش و قدرت پرواز بیشتری دارند و به برخی از روش های مکانیکی صوتی و بصری نیز عادت کرده اند. افزون بر این، رعایت مقررات زیست محیطی، حلال گوشت بودن، رفتار شکارگری در بسیاری از پرنندگان و نیز نبود مجوز شکار و ممنوعیت کشتن آنها، مدیریت کنترل پرنندگان را سخت تر و موفقیت یک روش کنترلی خاص را کمتر می کند. در حال حاضر تلفیقی از روش های مختلف برای مدیریت پرنندگان استفاده می شود.

الف) روش زراعی: این روش شامل افزایش میزان بذر پاششی با هدف جبران تعداد بوته های تلف شده توسط پرنندگان؛ کاشت به موقع و بدون تأخیر کلزا برای دست یابی به رشد رویشی مناسب پیش از هجوم پرنندگان؛ کاشت مزارع گندم و کلزا در مجاورت هم و اختصاص دادن زمین های کنار جاده ها به کشت کلزا است.

ب) روش مکانیکی: این روش به دو صورت بصری و صوتی در مزارع کلزا اجرا می شود. روش های بصری شامل نصب مترسک در سطح مزرعه؛ استفاده از نخ و طناب های رنگی؛ نصب زرورق و نوارهای مغناطیسی با ارتفاع مشخصی روی مزرعه پس از کاشت تا مرحله ساقه دهی کلزا؛ نصب پرچم های نایلونی در سطح مزرعه با فواصل مختلف؛ استفاده از وسایل انعکاس نور؛ آویزان کردن بالون و ماکت پرنندگان شکاری مانند قو و تورگذاری روی ارقام آزمایشی و تحقیقاتی است. روش های صوتی نیز شامل استفاده از قوطی های کنسرو حلبی؛ گشت زنی و تیراندازی با تفنگ توسط افراد گنجشک پران؛ استفاده از ابزارهای صوتی الکترونیک برای پخش صداهای هشدار است. نکته بسیار مهم درباره کاربرد روش های مکانیکی، عادت کردن پرنندگان به تصاویر و اصوات ملایم، مکرر، یکنواخت و منظم است، بنابراین باید محل استقرار ابزارهای مکانیکی بصری و صوتی را در سطح مزرعه تغییر داد و زمان استفاده از وسایل صوتی نیز نامنظم و غیر قابل پیش بینی باشد تا پرنندگان سریع به آنها عادت نکنند.

علف کش هنگامی انتخابی عمل نموده و بدون آسیب به گیاه زراعی، علف هرز را کنترل می کند که زمان و میزان مصرف و همچنین شیوه کاربرد آنها بر پایه توصیه فنی رعایت شود. در غیر این صورت، کاربرد علف کش نه تنها موجب افزایش محصول نمی شود، بلکه ممکن است با ایجاد خسارت میزان عملکرد محصول را کاهش دهد. برخی از نکات مهم در افزایش کارایی مصرف علف کش ها در زیر آمده است:

- * در درجه حرارت کمتر از ۵ درجه سانتیگراد و احتمال یخبندان شبانه از کاربرد علف کش خودداری گردد.
- * از اختلاط علف کش های دارای ترکیبات هورمونی با باریک برگ کش ها خودداری شود.
- * باید در نظر داشت که حداقل ۶ ساعت پس از مصرف، بارندگی صورت نگیرد.
- * علف کش گرانستار قابل اختلاط با باریک برگ کش ها می باشد.
- * باید علف کش مناسب و موثر در کنترل علف هرز غالب مزرعه انتخاب گردد.
- * در سم توصیه شده و موارد فنی اختلاط و نحوه استفاده از علف کش رعایت گردد.
- * در دماهای پایین و بالا از علف کش استفاده نشود زیرا در هوا سرد، تأثیر پذیری علف کش کمتر خواهد بود.
- * از اختلاط سموم علف کش ناسازگار با هم خصوصاً علف کش های هورمونی با سایر علف کش ها خودداری شود.

پیشگیری:

- ۱- از مصرف گوشت تازه خودداری شود و لاشه دام پس از ذبح تا ۲۴ ساعت، جگر و دل و قلوه ۲۸ ساعت در دمای صفر تا ۴+ درجه سانتیگراد قرار گیرد تا ویروس های آن کشته شوند و پس از آن مصرف گردد.
- ۲- از خرید گوشت بدون برچسب تگ و مهر کشتارگاهی خودداری شود.
- ۳- از وسایل حفاظت شخصی مثل دستکش، ماسک و پیش بند در هنگام ذبح دام و هنگام خرد کردن گوشت استفاده شود.
- ۴- سمپاشی خانه و اصطبل و بدن دام جهت کاهش جمعیت کنه ها توصیه می شود.

- ۵- برای توالت ها، محیط آلوده به خون و ترشحات بیمار از مواد گندزاینده استفاده شود چون این بیماری در دام، بدون علامت است.
- ۶- بیمار مشکوک به تب خونریزی دهنده کریمه کنگو باید قرنطینه شود و با افراد خانواده و پرسنل بیمارستانی در تماس نباشد.
- ۷- کلیه وسایل بیمارستانی مانند ماسک، دستکش، روپوش، پیش بند، لوله های خون، سرنگ های استفاده شده و هر وسیله ای که با ترشحات بیمار در تماس بوده باید سوزانده شود.
- ۸- در هنگامی که مراقب بیمار، در معرض تماس پوستی مخاطی با خون، مایعات بدن یا فضولات بیمار قرار می گیرند بایستی فوراً سطح آلوده را با آب و صابون شست.
- ۹- کارکنان بهداشتی و درمانی و افرادی که با خون، ترشحات بدن بیمار یا بافت های آلوده بیمارانی تماس داشته اند باید مرتب و حداقل تا چهارده روز پس از تماس، تحت نظر بوده و درجه حرارت بدن آن ها هر روز کنترل شود و در صورت ظهور علائم بالینی، مطابق با تعریف مورد محتمل بلافاصله درمان برای آنان شروع شده و اقدامات بعدی به عمل آید.

... ادامه مطلب از صفحه ۳

"بیماری تب خون ریزی دهنده کنگو"

دوره قبل از خونریزی: شروع علائم ناگهانی حدود ۱ تا ۷ روز طول می کشد، بیمار دچار سردرد شدید، تب، لرز، درد عضله، (خصوصاً در پشت و پاها)، گیجی، درد و سفتی گردن، درد چشم، ترس از نور (حساسیت به نور) می شود. ممکن است حالت تهوع، استفراغ، گلودرد، احتقان ملتحمه، گاهی با اسهال و درد شکم و کاهش اشتها همراه می شود. تب معمولاً بین ۳ تا ۱۶ روز طول می کشد. تورم و قرمزی صورت، گردن و قفسه سینه، کاهش ضربان قلب و کاهش فشارخون مشاهده می شود. لکونی، ترمبوسیتوپنی (کاهش پلاکت به کمتر از ۱۵۰ هزار در میلی متر مکعب)

مرحله خونریزی دهنده: به سرعت و معمولاً

در روز ۳ تا ۵ بیماری شروع می شود و ۱ تا ۱۰ روز طول می کشد. خونریزی در مخاط ها و پتشی (۱۵ درصد) در پوست ایجاد می شود و بدنال پتشی ممکن است هماتوم (تجمع خون یا خون مردگی) ایجاد شود. سایر پدیده های خونریزی دهنده مثل ملنا (مدفوع قهوه ای رنگ ناشی از خونریزی دستگاه گوارش)، هماجوری (وجود خون در ادرار) و خونریزی از بینی، لثه و خونریزی رحم و گاهی خلط خونی، خونریزی در ملتحمه و گوش ها و استفراغ خونی دیده می شود.

دوره نقاهت: با کم رنگ شدن ضایعه های پوستی از روز دهم، به تدریج روند بهبودی آغاز می شود. بیشتر بیماران در هفته های سوم تا ششم بعد از شروع بیماری وقتی شاخص های خونی و آزمایش ادرار آنان طبیعی شد از بیمارستان مرخص می شوند. مشخصه دوره نقاهت، طولانی بودن آن به همراه ضعف است که ممکن است برای یک ماه یا بیشتر باقی بماند. بهبودی معمولاً بدون عارضه است اگرچه التهاب عصبی یک یا چند عصب ممکن است برای چندین ماه باقی بماند. گاهی موهایی بدن کامل می ریزند که البته پس از ۴ تا ۵ ماه ترمیم می شود.

قبل از قطعه کردن گوشت را ۲۴ ساعت در دمای ۴+ درجه سانتی گراد قرار دهید.

ماهنامه داخلی مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

تهیه و تنظیم: اداره رسانه های آموزشی

نشانی: ساری، میدان امام، سازمان جهاد کشاورزی مازندران،

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی، اداره رسانه های آموزشی

پست الکترونیکی: tarvij.jkmaz@gmail.com

تلفن ۰۱۱-۳۳۳۶۴۰۲۷

مسئولیت حقوقی و صحت علمی مطالب ماهنامه به عهده نگارنده و یا نگارندگان می باشد.